

این فایل فقط برای مشاهده می باشد. برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این گزارش تخصصی با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید. www.asebankafinet.ir

گزارش تخصصی مدیر و معاون :

حل مشکلات رفتاری دانش آموزان در سرویس مدرسه

www.asebankafinet.ir

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این گزارش تخصصی با قیمت فقط سه

هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید . www.asemankafinet.ir

فهرست مطالب

۳	.....	مقدمه
۴	.....	ارزیابی از وضع موجود :
۵	.....	اهداف گزارش :
۵	.....	هدف اصلی :
۵	.....	اهداف جزئی :
۶	.....	مقایسه با شاخص :
۶	.....	جمع آوری اطلاعات
۸	.....	ادبیات و پیشینه
۱۳	.....	تجزیه و تحلیل و تفسیر داده ها
۱۳	.....	مهمترین اشکالات مربوط به راننده عبارتند از :
۱۴	.....	مهمترین اشکالات مربوط به دانش آموزان در موارد زیر قرار دارند :
۱۴	.....	مهمترین اشکالات مربوط به والدین موارد زیر را شامل می شود :
۱۵	.....	انتخاب راه حل موقت
۱۷	.....	اجرای طرح جدید و نظارت بر آن (پیشنهادات)
۲۰	.....	ارزیابی بعد از اجرای طرح
۲۱	.....	نتیجه گیری :
۲۱	.....	الف - ارزیابی
۲۳	.....	ب - اعتبار سنجی
۲۳	.....	نقاط قوت
۲۴	.....	نقاط ضعف :
۲۴	.....	فهرست منابع

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این گزارش تخصصی با قیمت فقط سه

هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید . www.asemankafinet.ir

مقدمه

توسعه هر کشور در گرو به کار گیری صحیح عوامل مؤثر در آن است . سیاست گذاران و برنامه ریزان باید ضمن شناخت این عوامل آن را به شکل بهینه مورد استفاده قرار دهند تا بیشترین بازدهی و نتیجه را عاید جامعه نماید ، از این رو سرمایه انسانی به عنوان یکی از عوامل اصلی و مؤثر نقش بسزایی در روند توسعه ایفا می کند . سرمایه انسانی عبارت است از مجموعه دانش ، توانایی و مهارت های افراد یک جامعه که البته اگر سرمایه به درستی به کار گرفته شود می تواند منشا اثر باشد .

دانش آموزان نه تنها به عنوان مهمترین و پویا ترین افراد جامعه و منابع انسانی آینده هستند بلکه اهرم مؤثری در پیشبرد اهداف توسعه اقتصادی و اجتماعی به شمار می آیند . تجهیز این منبع مهم و به کارگیری صحیح و مطلوب آنها نیل به اهداف توسعه را آسان می نماید .

توجه به ابعاد روانی - اجتماعی انسان ها نه تنها زمینه مساعدی برای شکوفایی استعدادها را فراهم می سازد بلکه در بهبود سلامتی عمومی نیز مؤثر خواهد بود . از سوی دیگر یکی از عناصر عمده ای که در آموزش کودکان و نوجوانان مطرح است ایجاد شرایط مساعد است که بتوانند به معنی و مفهوم وقت و ارزش آن پی ببرند و از اوقات خود بهترین استفاده را ببرند .

لذا بر آن شدم تا با انجام این طرح هر چه بیشتر در تحقق اهداف آموزش و پرورش سهمی داشته باشم . لذا با این هدف که چگونه می توان آموزشی سیار و غیر مستقیم در مسیر ایاب و ذهاب دانش آموزان ارائه داد تا آن ها را استفاده بهینه از زمان داشته باشند دست به کار شدم . راههایی را اجرا نمودم تا با ارائه آن ها هر چه بیشتر در موفقیت نظام آموزشی کوشا باشم .

ارزیابی از وضع موجود :

اینجانب مدیر مدرسه .....می باشم. در سال تحصیلی ..... به با مشکلات رفتاری دانش آموزان در سرویس مدرسه مواجه شدم .

غروب یکی از روزهای پاییزی ، مردی چهار شانه ، بلند قامت ، با دست های زمخت و پینه بسته و صورتی سبزه ، با پوستی چغری و مردانه ، در حالی که از چشمه های غم به وسعت همه ی زندگیش می بارید به دیدنم آمد .
- سلام خانم مدیر ، ببخشید مزاحم شدم ، می خواستم با شما صحبت کنم .
- بفرمایید .

- حقیقتش را بخواهید خیلی دل دل کردم تا خودم را راضی کنم که به خاطر سرویس مدرسه به دیدنتان بیایم ، مرد این را گفت و در حالی که هنوز هم مضطرب به نظر می رسید پشت به صندلی داد ، نگاهش را خیره نگه داشت .

- چرا دل دل می کنید ؟

- مرد نگاهی به دور و بر انداخت و گفت : در سرویس دختر من مسائلی است که سخت روحیه ی او را خراب نموده است و از لحظه ای که دانش آموزان سوار ماشین می شوند با هم درگیرند و جر و بحث دارند ؛ من مستخدم یکی از مدارس هستم بچه ها شغل مرا به رخ دخترم می کشند و جر و بحث از این مسئله شروع می شود . مرد تمام درد دل خود را گفت و عاجزانه از من خواست که مشکلم را حل نمایم و سپس از دفتر دبستان خارج شد.

من که سخت متاثر شده بودم به این فکر افتادم که چگونه از فرصتی که دانش آموزان در سرویس دارند بهترین استفاده را بکنیم ؟ چگونه می توانم از اتلاف وقت دانش آموزان جلوگیری نمایم ؟ چگونه می توانم مسیر راه را

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این گزارش تخصصی با قیمت فقط سه

هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید . www.asemankafinet.ir

برای بچه ها هدفمند سازم ؟ چگونه می توانم ارزش عمر آنان را برایشان تفهیم نمایم و از بیهودگی آن جلوگیری نمایم ؟

طبق برآوردی که داشتم بعضی از دانش آموزان حدود یک الی یک و نیم ساعت در راه بودند و در واقع رفت و برگشت آنان در روز ، دو الی سه ساعت طول می کشید .

با معاون مدرسه و چند تن از همکاران وارد گفتم و گو شدم آنان نیز گفتند : « چندین سال است که بچه های خودمان هم با این مسئله روبرو هستند و عمرشان به بطالت می گذرد نکات منفی زیادی از یکدیگر می آموزند که قابل جبران نیست . زیرا بچه ها از همسالان خود حرف شنوی زیادی دارند . »

یکی از همکاران دیگر نیز بسیار اظهار نگرانی می کرد و بیان می داشت که : « اگر بتوان به دنبال راه حلی گشت و این موضوع را هدفمند نمود کار بزرگی انجام شده است زیرا در بسیاری از مدارس که تا کنون بوده ام همین مشکلات را داشته اند . »

بر این اساس به دنبال اطلاعات دقیق تری که مرا به حل مساله معطوف کند رفتم .

اهداف گزارش :

هدف اصلی :

حل مشکلات رفتاری دانش آموزان در سرویس مدرسه

اهداف جزئی :

بررسی علل مشکلات رفتاری دانش آموزان در سرویس مدرسه

تلاش برای بهتر شدن رفتار دانش آموزان در سرویس مدرسه

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این گزارش تخصصی با قیمت فقط سه

هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید . www.asemankafinet.ir

مقایسه با شاخص :

در مقایسه با شاخص ، رفتار دانش آموزان در سرویس مدرسه بهتر و از ساعت بودن در سرویس مدرسه بهترین استفاده را ببرند .

جمع آوری اطلاعات

در آذر ماه بود که از دانش آموزان خواسته شد در این زمینه گفت و گویی داشته باشیم و مشکلات سرویس را مطرح نمایند

در صحبت هایی که با دانش آموزان صورت گرفت به این موارد اشاره شد :

- ۱- رانندگان در محیط بسته سیگار می کشند .
  - ۲- رانندگان نوارهای غیر مجاز می گذارند .
  - ۳- تعداد دانش آموزان سرویس ها بیش از ظرفیت است .
  - ۴- سرعت بیش از حد و غیر مجاز دارند .
  - ۵- در بین راه خرید توسط دانش آموزان و رانندگان صورت می گیرد .
  - ۶- رانندگان با بچه ها مهربان نیستند و بر سر آنان فریاد می کشند .
  - ۷- سرویس ها پاکیزه و نامرتب هستند .
  - ۸- قوانین راهنمایی و رانندگی توسط رانندگان رعایت نمی شود .
  - ۹- شلوغی و دعوا و جر و بحث بین دانش آموزان وجود دارد و آنها به همدیگر احترام نمی گذارند .
- صحبت هایی نیز با رانندگان صورت گرفت که به موارد زیر اشاره نمودند :
- ۱- دانش آموزان در بین راه سروصدای زیاد دارند و شلوغ می کنند .

این فایل فقط برای مشاهده می باشد. برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این گزارش تخصصی با قیمت فقط سه

هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید. www.asemankafinet.ir

- ۲- بر اثر ترافیک زیاد تاخیر در ایاب و ذهاب ایجاد می شود .
  - ۳- به دلیل شلوغی خیا بان محل مناسبی برای توقف اتومبیل ها وجود ندارد .
  - ۴- دانش آموزان دیر می آیند .
  - ۵- مشکلات سوخت داریم .
  - ۶- دانش آموزان دست و سر خود را از پنجره اتومبیل خارج می کنند .
  - ۷- به موقع قسط سرویس را پرداخت نمی کنند .
  - ۸- اولیا توقع بیش از حد دارند .
  - ۹- کمبود قطعات اتومبیل داریم .
  - ۱۰- دانش آموزان نظافت اتومبیل را رعایت نمی کنند .
  - ۱۱- مسیرها طولانی است و بچه ها خسته می شوند و در نتیجه شلوغ می کنند .
  - ۱۲- به راننده احترام نمی گذارند .
  - ۱۳- ناهمواری خیابان ها زیاد است .
- طبق مصاحبه و پرسش نامه نظرات اولیا را جویا شدم . آنها به این موارد اشاره کردند :
- ۱- رانندگان سرعت زیادی دارند .
  - ۲- مقررات راهنمایی و رانندگی را رعایت نمی کنند .
  - ۳- رانندگان در ایاب و ذهاب تاخیر دارند .
  - ۴- تعداد سرویس ها کم است .
  - ۵- کمتر از افراد مورد اعتماد استفاده شده است .
  - ۶- تعداد دانش آموزان در هر سرویس زیاد است که منجر به شلوغی می گردد .
  - ۷- کمبود جا منجر به جر و بحث بین دانش آموزان می شود .

این فایل فقط برای مشاهده می باشد. برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این گزارش تخصصی با قیمت فقط سه

هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید. www.asemankafinet.ir

۸- مبلغ سرویس ها به صورت قانونی مشخص نیست .

۹- نحوه پرداخت هزینه سرویس مشخص نیست .

۱۰- طولانی بودن مسیر موجب خستگی دانش آموزان می شود .

یک ملاک عمده و تعیین کننده ی یادگیری در هر قلمرو آموزشی آن است که دانش آموزان تا چه حد زیر پوشش آن قلمرو قرار گیرند . ساعات رفت و آمد در طول سال تحصیلی محدودیت هایی را برای فرصت های یادگیری شاگردان ایجاد نموده است ، در حیطه این محدودیت ها ، فرصت های یادگیری که عملاً بوسیله دانش آموزان تجربه می شود بستگی بدان دارد که چقدر از زمان موجود را صرف مشارکت در درس و فعالیت های یادگیری می کنند .

ادبیات و پیشینه

تحقیقات نشان می دهد که فراهم آوردن یک محیط مؤثر یادگیری معمولاً موفق تر از محیطی است که یادگیری بر عوامل برقراری انضباطی مورد تاکید است . در چنین محیطی دیگر نیازی نیست که بیشتر وقت خود را صرف پاسخ گویی به مسائل رفتاری کنیم . زیرا فنون یادگیری مؤثر بر انگیزنده ی همکاری شاگردان می باشد و التزام آنان به فعالیت های یاد شده را پایداری می بخشد . وقتی آموزش در فضای مثبت انجام شود اصل یادگیری در کنار یکدیگر مضمون آن باشد در مورد رفتار خود به طور عام ، مشارکت در آموزش و دیگر فعالیت های یادگیری به طور خاص ، انتظاراتش را به وضوح و روشنی مشخص می سازد و رویه ها را تعلیم می دهد که مشوق شرکت ثمر بخش شاگردان در جریان فعالیت ها باشند و کار خود را با مدد گرفتن از هر گونه اشارات یا یادآوری های لازم به انجام می رساند .

چیزهایی که ارزش یادگیری دارند بیش از آن است که برای تدریس آنها فرصت وجود داشته باشد بنابراین

واجب است که وقت بطور مؤثر و سودمندانه مورد استفاده قرار گیرد . برپی (به نقل از مجله پیوند ، ۱۳۸۷)

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این گزارش تخصصی با قیمت فقط سه

هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید . www.asemankafinet.ir

اما متأسفانه مصاحبه های انجام شده نشان داد که چگونه این وقت به تاراج می رود . عمر و وقت بچه ها در سایه تحولات عظیم علمی و فناوری های جدید جهان در پدیده ای به عنوان مدیریت زمان بایستی مورد توجه قرار گیرد است . پدیده ای که زمینه ای مناسب برای رشد ابعاد مختلف رسیدن به کمال و سعادت است و نیز بستری مطلوب برای رشد و شکوفایی استعداد های نهفته برای نسل های امروز و نسل های آینده است . اگر با علم و آگاهی با این پدیده روبرو بشویم و برنامه ای مدون و منظم برای برخورد با آن نداشته باشیم دچار صدمات و لطمات جبران ناپذیری خواهیم شد .

در روزگاران بسیار دور اوقات از دست رفته و مدیریت زمان برای انسان مفهوم عملی نداشت . تنها کار طولانی و مداوم به زندگی او معنا می بخشید . گذشت زمان و تحولات اجتماعی و اقتصادی باعث شد که این وضعیت دگرگون شود و با افزایش توانایی ها و غلبه بر طبیعت ، امکان استفاده از فناوری ها ، فرصت ها نیز افزایش یافت به خصوص از زمانی که انقلاب صنعتی به وقوع پیوست ، تغییرات عمیقی در جامعه و زندگی انسان ها به وجود آمد . متأسفانه امروزه اتلاف وقت یک مسئله مهم و اساسی در زندگی همگان مطرح است البته شدت آن در جوامع صنعتی بیش از جوامع سنتی است . (به نقل از قراچه داغی ، ۱۳۸۰)

در مجموع فرصت های بی استفاده و مسائل مربوط به آن یکی از مهم ترین مباحث اجتماعی جوامع امروزی است و به دلیل اینکه پیامدهای فرهنگی ، اخلاقی ، روانی ، اجتماعی ، سیاسی مهمی را در بر دارد مورد توجه بسیاری واقع شده است . در این میان اوقات به هدر رفته کودکان و نوجوانان از اهمیت خاص و درخور توجهی برخوردار است . زیرا کودکان و نوجوانان و جوانان به عنوان بخش عظیمی از پویا ترین گروه های اجتماعی هستند که از یک سو وجودی سرشار از توان ، انرژی و امید دارند و از سوی دیگر دارای خواست ها ، تمایلات ، احساسات و عواطف گوناگون هستند . حال اگر این توان و انرژی در بستر مناسبی از فرصت و فراغت قرار گیرد به تمایلات و خواسته های مشروع آنان پاسخی مناسب داده شود دنیای آنها به دنیای خوبی ها ، شادی ها ، بالندگی ها ، خلاقیت ها و نوآوری ها مبدل می شود و رشد و اعتلای شخصیت و شکوفایی استعدادهای آن ها را

این فایل فقط برای مشاهده می باشد. برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این گزارش تخصصی با قیمت فقط سه

هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید. www.asemankafinet.ir

در پی خواهد داشت و در نتیجه جامعه نیز از خوبی ها و توانمندی های بالفعل آنها بهره مند خواهد شد. اما اگر این توان بالنده در یک مسیر صحیح هدایت نشد، نه تنها نمی توان چشم امید به ایفای نقش مؤثر از سوی آنان را در اجتماع داشت بلکه باید منتظر اعمال و رفتار ضد ارزشی و هنجار شکن در اجتماع بود و دردمندانه به تماشای صحنه های دلخراش و رنج آور از آسیب های روحی، اخلاقی، اجتماعی و ... نشست که بر وجود خود و بر پیکره ی اجتماع وارد می سازد.

من نگران فردایم، نگران دل ها، عاطفه ها، احساس های سرد، دست های افسرده، نگاه های خشکیده و این که دانش آموزان انرژی و توان خود را بی هدف به هدر می دهند و مسیری نادرست را می پیمایند به راستی بر پیکره جامعه آینده چه ضربه ای وارد خواهد آمد؟

بنابراین باید بدانیم که انسان امروز از کودکی مستقیماً با به بزرگ سالی نمی گذارد بلکه چند سال از زندگی او به نام کودکی، نوجوانی و جوانی با فقدان یا کمی مسئولیت همراه است. اوقات سهم بزرگی از این ایام دارد و سعادت و شقاوت آینده ی او بیش از هر چیز بستگی به این امر دارد که او چگونه از فراغ وقتی استفاده کند؟ بهره گیری مناسب از اوقات متفاوت آنان، یکی از مشکلات اساسی و پایه ای کودکان و نوجوانان است و این امر خود موجب تنش های فراوانی در زمینه انتخاب شیوه پر کردن اوقات آزاد وی می گردد و غالباً آنان را به اضطراب و نگرانی های بسیار دچار می کند و به از بین رفتن تعادل روحی آنها منجر می شود.

« جامعه شناسان معتقدند فقدان برنامه آماده سازی برای بهره برداری از اوقاتی که تلف می شود، دشمن شماره یک انسان های جامعه خواهد بود. این امر در مورد کودکان و نوجوانان و جوانان ابعادی وهشتناک خواهد داشت. آنان با نیرو و انرژی وافر تمایل به فعالیت، نمی توانند خلاء زمانی را تحمل کنند و آسیب ها و نابهنجاری های رفتاری و اجتماعی نیز از همین خلاء نشات می گیرد. » به نقل از (فصل نامه مدیریت آموزش و پرورش،

(۱۳۷۴)

این فایل فقط برای مشاهده می باشد. برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این گزارش تخصصی با قیمت فقط سه

هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید. www.asemankafinet.ir

نقش و اهمیت این اوقات در زندگی ضرورت یک برنامه ریزی دقیق را بیش از پیش جلوه گر می سازد و ما را ملزم به اجرای طرحی جامع می کند و به گفته «دنیس گیور» یکی از محققانی که در این زمینه مطالعات زیادی انجام داده است «انسان آن قدر که با سختی ها و مشکلات می تواند کنار بیاید و شرایط را بپذیرد، قادر نیست با اوقات بی برنامه و بی هدف مواجه شود. اوقات آزاد فرصتی به نوجوانان می دهد تا انرژی هایش را آزاد کند و به خلاقیت و خود شکوفایی نایل شود و لیکن در صورتی که این فرصت ها به هدر برود و نتواند آنان را به مشغولیت برانگیزد، زمینه ساز انحرافات و کجروی های او خواهد بود.» (به نقل از (شرفی، سال ۱۳۷۰)

آن چه امروز در جامعه ما به عنوان یکی از مشکلات اصلی مطرح است عدم انضباط و بی برنامه گی است. آگاهی از نیازهای کودکان و نوجوانان، چراغی روشنگر، فرا راه ما در برنامه ریزی هاست. اگر می خواهیم در کارمان به موفقیت دست یابیم باید آنان را درک کنیم و با افکار، تمایلات و نیازهایشان آشنا باشیم، باید بدانیم چه می خواهد و او را از مسیر همان خواست هایش هدایت کنیم.

اما بررسی های انجام شده نشان می دهد که آنان برنامه ریزی و هدف مناسبی نداشته اند و در پی همین امر نتوانسته اند به درستی انرژی خود را آزاد سازند و با جر و بحث و شلوغی و بی انضباطی همراه بوده است.

قران کریم می فرماید:

« پس هر کس بصیرت یافت خود سعادت مند شد. » (سوره انعام آیه ۱۰۴)

آگاهی کودکان و نوجوانان از ارزش و اهمیت اوقات و روش های صحیح گذراندن و بهره گیری از اوقات پیش شرط لازم برای ترسیم چشم اندازی مطمئن و روشن برای آینده آنان است. این آگاهی یکباره بدست نمی آید، باید از همان کودکی به فرزندان و به دانش آموزان خود آموزش دهیم که عمر پر ارزش ترین سرمایه بشر است. لازم است بخشی از این سرمایه عظیم برای انجام وظایف شخصی صرف شود و بخشی به تفریح و امور دلخواه. انسان عاقل کسی است که این اوقات گران بها را در راه صحیح و ثمر بخش بگذراند و امور معنوی و مادی زندگی اش را سامان بخشد. (به نقل از مجله پیوند ۱۳۸۱)

این فایل فقط برای مشاهده می باشد. برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این گزارش تخصصی با قیمت فقط سه

هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید. www.asemankafinet.ir

با گفت و گویی که داشتیم به این مطلب پی بردیم که ، آری آنان باید بدانند که اوقات آزاد و فراغت چیست و چگونه باید از آن استفاده کرد تا یکباره با مشکلات جدی روبرو نشود و از این اوقات برای صعود به پله های افتخار آفرین سعادت و خوشبختی بهره گیرند .

بی تردید اگر نسیم روح پرور آگاهی بر گلزار وجودشان بوزد ، رایحه دل انگیز پاکی ، تلاش ، خلاقیت ، نوآوری و سازندگی ، فضای جامعه را آکنده خواهد ساخت و نشاط و زنده دلی را به ارمغان خواهد آورد .
تحقیقات متعددی ثابت کرده است که نوجوانان و جوانان فعالیت های فرهنگی و ورزشی را به عنوان مهمترین راه گذران اوقات آزاد خود بر سایر فعالیت ها ترجیح می دهند .

آینه ی تحقیقات ، تصویر روشنی از خواست های کودکان و نوجوانان را در مقابل دیدگان ما منعکس می کند ، از خواست ها و نیازهای آنان سخن می گوید و انتظارات به حق آن ها را گوشزد می کند و این نتایج به ما می گوید : « نوجوان می خواهد پویا باشد و حرکت کند ، سالم و سازنده ، با نشاط و پر امید باشد ماییم که باید حرکت کنیم تا میدان حرکت و تلاش آنان فراهم شود . کوشش و همت ما به آنان امید و دلگرمی می بخشد و تشویق و ترغیب ما و فراهم آوردن امکانات و بستر مناسب ، نوید بخش نسلی سالم ، شاداب و پر طراوت است .
»

کودکان و نوجوانان مانند در یک جا را نمی پسندند . سکوت و سکون را دوست نمی دارند و اجبار به این کار ، روحش را افسرده و نگران ، بی نشاط و خموش می سازد او انرژی دارد و میدان وسیعی را می طلبد که توان نیروی خود را به کار گیرد مصرف کند ، او نیاز دارد از فضای محدود و بسته خارج شود .
به سیر بپردازد و با چشم و گوش و اندیشه ی خویش زندگی را تجربه کند چنانچه در آیه ۴۶ سوره مبارکه حج می خوانیم : « چرا مردم سیر نکرده اند تا دل هایی داشته باشند که با آن بفهمند یا گوش هایی که بدان بشنوند . « آری قرآن که کتاب هدایت و قانون زندگی است ما را به سیر در زمین فرمان می دهد تا زندگی را تجربه

این فایل فقط برای مشاهده می باشد. برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این گزارش تخصصی با قیمت فقط سه

هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید. www.asemankafinet.ir

کنیم و پند گرفتن از نیک و بد زندگی آنان ، راه چاره را خود تشخیص دهیم و روح نوجوان را با موعظه های مکرر و بی در پی خسته کنیم .

نوجوانان و جوانان ما روحی ناآرام و متلاطم دارند . قبل از اینکه ما بخواهیم این خود اوست که به دنبال آرامش و ملجا و پناهگاهی امن می گردد او با معنویات بیگانه نیست ، اگر کودکان و نوجوانان اوقات خود را صرف امور بیهوده می کنند و به دنبال خطا می روند . ارزش ها را نادیده می گیرند ، نباید یک طرفه محکومش بکنیم ، بهتر است اول در خود بنگریم و ریشه مشکل را پیدا کنیم . اسلام ، این دین الهی و آسمانی ، با آن دستورهای کامل و جامعی که دارد ، اگر خوب بیان شود و با روش هایی مناسب و جذاب ارائه گردد کودکان و نوجوانان را جذب و خلاء معنوی موجود در میان این نسل را برطرف خواهد کرد.

تجزیه و تحلیل و تفسیر داده ها

با بررسی های انجام شده و مطالعات علمی نتیجه گرفتیم که :

مهمترین اشکالات مربوط به راننده عبارتند از :

- ۱- استفاده از نوارهای غیر مجاز
- ۲- عصبانیت و نامهربانی با دانش آموزان
- ۳- سرعت غیر مجاز
- ۴- عدم رعایت قوانین راهنمایی و رانندگی
- ۵- کشیدن سیگار در مسیر

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این گزارش تخصصی با قیمت فقط سه

هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید . www.asemankafinet.ir

مهمترین اشکالات مربوط به دانش آموزان در موارد زیر قرار دارند :

۱- شلوغی و سر و صدای زیاد دانش آموزان

۲- بی نظمی

۳- جر و بحث بین دانش آموزان

۴- بی هدفی و بی برنامه گی و سردرگمی

۵- ناراحتی جسمی ، روحی و روانی خود دانش آموز

۶- انرژی زیاد و هدایت نشده دانش آموزان

۷- ندانستن ارزش زمان فراغت

مهمترین اشکالات مربوط به والدین موارد زیر را شامل می شود :

۱- توقع بیش از اندازه

۲- عدم رعایت نظم « تاخیر در سوار شدن دانش آموز »

۳- به موقع پرداخت ننمودن هزینه سرویس که موجبات ناراحتی راننده خواهد شد .

اما مهمترین اشکالات مربوط به مدرسه که بایستی در برنامه های خودمان مد نظر قرار گیرد عبارت بودند از :

۱- نبود طرح آدرس

۲- عدم نظارت مستقیم

۳- بی توجهی به محیط یادگیری غیر رسمی سرویس ها در برنامه

۴- بی توجهی به نیازهای کودکان و نوجوانان در برنامه

این فایل فقط برای مشاهده می باشد. برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این گزارش تخصصی با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید. www.asemankafinet.ir

انتخاب راه حل موقت

با توجه به بررسی هایی که صورت گرفت اساسی ترین مشکلات که مشترک بین نظرات اولیا و دانش آموزان و رانندگان بود شلوغی و بی نظمی و جر و بحث دانش آموزان و در نتیجه عصبانیت رانندگان که منجر به مسایل و مشکلات بعدی می گردد .

با توجه به این مسئله سعی کردیم که شعار وقت طلاست را عنوان سازیم و چون عقیده بر این بود که مدیریت زمان موضوعی راکد و با ثبات نیست ، بلکه بیان هدف و تغییرات دایم زندگی است و با توجه به این که زندگی تجربه ی خوشایندی است مشروط به آن که همراه با برنامه ای از پیش تعیین شده باشد و افراد بتوانند خود را با تغییرات آن تطبیق دهند و به سازگاری برسند . در زمینه مدیریت زمان باید قدری برنامه های رفت و آمد روزانه ، هفتگی ، ماهانه را تعدیل کنیم تا در جهت مورد علاقه به حرکت درآید و متعادل نگه داشتن این موضوع در شرایط سختی ها و دشواری ها یک هنر است و اگر دانش آموزان با دادن برنامه ای منسجم بفهمند که زمان

این فایل فقط برای مشاهده می باشد. برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این گزارش تخصصی با قیمت فقط سه

هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید. www.asemankafinet.ir

چقدر دارای ارزش است بیشتر در مورد آن سرمایه گذاری می نمایند. به این دلیل تصمیم بر این گرفته شد که ابتدا محیط یادگیری مناسبی مانند فضای فیزیکی، روانی، اجتماعی را ایجاد نماییم و با توجه به اینکه ماهیت انسانی مدرسه متأثر از محیط روانی و اجتماعی شکل می گیرد و هر گاه این فضا باز، خلاق و انسانی باشد یادگیری مداوم، لذت بخش و عمیق خواهد بود. لذا باید اذعان نمود که آموزش فقط باید براساس توانمند سازی دانش آموزان طراحی و اجرا گردد. همچنین یادگیری را در محیطی آزاد که به زندگی واقعی نزدیک سازد ارائه کرد. بر همین اساس آموزش فرهنگی، علمی، پژوهشی و... را مد نظر قرار دادیم اما باید فضایی مناسب در سرویس ها حاکم شود. این امر بدون همکاری و همراهی رانندگان امکان پذیر نخواهد بود. سپس با آموزش رانندگان و دانش آموزان در مسیر حرکت، برای کودکان و نوجوانان کاروان های تجربه اندوزی راه بیاندازیم و آنان را از زندگی یکنواخت و ماندن در مرداب سکون نجات دهیم تا از نظر روحی و جسمی تندرست شوند و آنگاه در یک موقعیت خوشایند و دلپذیر پیام های تربیتی خود را به آنان منتقل کنیم اگر چنین شد برنامه ای مناسب تدارک دیدیم، جوانانی سالم، با نشاط، با تجربه و آگاه از نیک و بد جهان اطراف خواهیم داشت.

بر اساس همین عقیده گروهی از رانندگان را دعوت نموده و براساس تحقیقات و مصاحبه هایی که قبلا صورت گرفته شده بود نظرات و روش کار را به سمع و نظر آنان رسانده و از آنان خواستیم که خودشان هم جهت یادگیری بیشتر و بهتر راهکار دهند «عقیده شخصی ام بر این است که اگر با کسانی که می خواهید کار کنید از آنها هم نظر خواهی شود و موارد را خودشان انتخاب نمایند مسئولیت کار را هم خود افراد می پذیرند و خودشان را پاسخگو می بینند» سپس نظرات اجرایی را ارائه نمودند و برنامه هایی که رانندگان پیشنهاد نمودند که ۱- این طرح جنبه اجباری از ابتدای کار پیدا نکند ۲- توجه به علاقه دانش آموزان داشته باشیم ۳- توان رانندگان هم در نظر گرفته شود ۴- علاقه رانندگان هم در نظر گرفته شود که چه کار کند.

پس از بررسی برنامه های زیر را تدارک دیدیم:

این فایل فقط برای مشاهده می باشد. برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این گزارش تخصصی با قیمت فقط سه

هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید. www.asebankafinet.ir

- آموزش تفکر

- تقویت روخوانی با خواندن تا بلو ها

- آموزش ز بان

- آموزش و اجرای سرودهای همگانی

- حل معما و جدول مشارکتی

- برنامه سکوت

- برنامه تفکر

- آموزش قرآن

- آموزش حدیث

اجرای طرح جدید و نظارت بر آن (پیشنهادات)

ابتدا نوار قرآن و سرود همگانی ، سرود آوای مدرسه ، نوار حدیث و ... مهیا ساختیم و به رانندگان دادیم کارهایی که انجام شد :

- آموزش نماز اول وقت :

پخش اذان در هنگام ظهر رانندگان اذان پخش نمودند و تحت این عنوان بیان نمودند ، چون ما فرصت نداریم و برایمان امکان پذیر نیست که نماز مان را اول وقت بخوانیم پس بیایید همه با هم به اذان گوش فرا دهیم . در واقع آموزش غیر مستقیم خواندن نماز اول وقت را هدف قرار دادیم .

- آموزش و حفظ قرآن :

آموزش حفظ قرآن در هنگام صبح نوار قرآن پخش می کردند تحت این عنوان که برای شروع کار و آغاز روز از قرآن مدد جوییم برای موفقیت در کارها ، نوار قرآنی را که می گذاشتند چون آموزشی بود ، با چندین بار

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این گزارش تخصصی با قیمت فقط سه

هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید . www.asemankafinet.ir

تکرار پخش می شود ؛ سوره هایی انتخاب شده بود که کوتاه باشد و حفظ آن در ابتدا راحت تر باشد و پس از چند بار تکرار راننده نوار را خاموش می کرد و می گفت چه کسی این سوره را از حفظ است و از بچه ها می خواست که سوره ها حفظ بخوانند یا آنهایی که حفظ شده اند همراه با دیگران بلند بخوانند . البته از طریق برنامه صبحگاه مدرسه اعلام نمودیم آنهایی که سی سوره از قرآن حفظ باشد جایزه ویژه و لوح اهدا می گردد و هر کس حفظ می شد مراجعه می نمود

- افزایش اطلاعات عمومی :

افزایش اطلاعات عمومی دانش آموزان علاقمند بخش های جالب یک مجله یا روزنامه را تهیه می نمودند و برای دانش آموزان می خواندند

- حفظ احادیث :

رانندگان نوار حدیث را پخش می نمودند و چون مسابقه حدیث در مدرسه داشتیم انگیزه ای ایجاد شده بود که بچه ها در بین راه حدیث حفظ نمایند تا بتوانند در مسابقه شرکت نمایند .

- آموزش مکالمه زبان انگلیسی :

نوار زبان و بیان کلمات معادل فارسی به انگلیسی و صحبت های ساده انگلیسی پخش می شد . البته نوار زبان چندین بار تکرار می شد و راننده از دانش آموزان قوی خواست که از بقیه دانش آموزان کلمات را بپرسند یا هر روز که وارد سرویس می شدند کلمات گفتگوی روزمره به صورت معادل انگلیسی مطرح گردد . آشنایی با بزرگان :

راننده میدان هایی را که نام افراد بود بلند می خواند و عنوان می ساخت بچه ها به نظر شما او چه کسی بوده است ؟ چرا نام او را به نام این میدان نموده اند ؟ مگر چه کار مهمی انجام داده است ؟ و ... سپس از آنان می خواست که بر روی آن فکر کنند و جواب هایی را که به نظرشان آمده به ترتیب عنوان سازند سپس از بچه ها می خواهد که در این زمینه بپرسند و تحقیق کنند و پاسخ دهند .

این فایل فقط برای مشاهده می باشد. برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این گزارش تخصصی با قیمت فقط سه

هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید. www.asemankafinet.ir

تفرج و سرگرمی :

- مسابقه صبحانه خوری در سرویس داشتیم هر کس زودتر صبحانه اش را خورد او برنده است و دیگران او را تشویق می نمودند .
- بچه ها جدول مشارکتی را حل می نمودند ، جدول هایی که مناسب سن آنها بود از کیهان بچه ها ، مجلات رشد و ...) در سرویس می آوردند سئوالات را بلند می خواندند و هر کس جوابی می داد تا این که به پاسخ درست برسند و به این ترتیب جدولی را کامل می کردند .
- بخش سرود ، و هم آوا شدن با آن و حفظ سرود
- برنامه سکوت :
- بعضی مواقع که راننده خسته و عصبی می شد ، در جاهایی که ترافیک بود راننده برنامه سکوت و فکر را مطرح می سازد و مثلا سوال هایی از قبیل در مورد تخصص یک پزشک ، چه کسانی در ساختن آپارتمان ها شریک هستند ؟ چه شغل هایی را دوست دارید ؟ چرا ؟ و ... به مدت ۱۰ الی ۱۵ دقیقه از آنان می خواست که فقط فکر کنند و سپس از دانش آموزان بزرگ تر بخواهد که در باره آن موضوع چه فکری کرده اند و به چه نتایجی رسیده اند .
- برنامه سکوت ده دقیقه ای همراه با نفس عمیق و آرام
- برنامه تفرج و سرگرمی :
- دانش آموزان علاقمند معما های در حد سن خودشان می آوردند و در سرویس مطرح می کردند و از بچه ها می خواستند که جواب را پیدا کنند و ذهن بچه ها را به این طریق درگیر معما می کردند .
- بچه ها لطیفه مناسب سن خود را در سرویس تعریف می کردند .
- برنامه تفکر :

این فایل فقط برای مشاهده می باشد. برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این گزارش تخصصی با قیمت فقط سه

هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید. www.asemankafinet.ir

- ساعت تفکر داشتند هر روز ده دقیقه (توسط راننده) هدایت می شدند که بر روی مسایلی چون چگونه می توان به پدر ، مادر ، معلم ، پدر بزرگ ، مادر بزرگ و ... محبت و قدر دانی کرد و هر روز یکی از این افراد را مطرح می ساختند و همه باید روی این مطلب حتما فکر کنند و پاسخ های اساسی دهند .

- راننده در حین رانندگی به خیابانی مورد نظر که از قبل برنامه ریزی شده بود می رسید که به عنوان سؤال مطرح می نمود که معنی این خیابان چیست؟ چرا آن را با این نام گذاشته اند؟ و ... سپس بچه ها را هدایت می کرد و جواب های یکدیگر را گوش می کردند و سپس دانش آموزان را راهنمایی می نمود که جهت اطلاعات بیشتر از اولیا ، معلم و ... بپرسید و فردا برای بچه ها بگویید که چه اطلاعاتی بدست آورده اید .

ارزیابی بعد از اجرای طرح

پس از اجرا از دانش آموزانی که در طرح شرکت داشتند خواسته شد که مصاحبه ای داشته باشند .

در صحبت هایی که با دانش آموزان صورت گرفت به این موارد اشاره شد :

۱- راننده مهربان تر شده و کمتر عصبانی می شود .

۲- دیگر بچه ها دعوایشان نمی شود و با هم مهربان تر شده اند .

۳- کمتر خسته می شویم .

۴- چیزهای زیادی یاد گرفتیم مثل زبان - قرآن - سرود و ...

۵- راننده دیگر نوار غیر مجاز نمی گذارد .

۶- به خیلی چیزها فکر می کنیم .

۷- فهمیدیم چگونه از وقتمان استفاده کنیم .

۸- روحیه مان خیلی شاد شده است چون بیشتر می خندیم و سرگرم هستیم .

صحبت هایی که با رانندگان صورت گرفت به این موارد اشاره نمودند :

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این گزارش تخصصی با قیمت فقط سه

هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید . www.asemankafinet.ir

- ۱- بچه ها آرام تر شده اند و کمتر جر و بحث می کنند .
  - ۲- خودشان مشتاق شده اند و برنامه ها را پیگیری می کنند .
  - ۳- با آرامش بهتری رانندگی می کنیم .
  - ۴- اعصابمان کمتر ناراحت می شود .
  - ۵- ما رانندگان یک کار فرهنگی هم در حین سرویس دهی انجام می دهیم .
  - ۶- انضباط بچه ها بهتر شده است .
- صحبت هایی که با والدین صورت گرفت و طبق پرسشنامه به این موارد اشاره نمودند :

- ۱- بچه ها کمتر در منزل شکایت می کنند .
- ۲- جر و بحث بین بچه ها کمتر شده است .
- ۳- بچه ها کمتر از رانندگان شاکی هستند .
- ۴- اطلاعات زیادی کسب نموده اند .
- ۵- بسیار علاقمند شده اند .
- ۶- به ارزش زمان پی برده اند و بر کارهای منزل و درسی هم تاثیر مثبت گذاشته است .

نتیجه گیری :

الف - ارزیابی

برای اینکه چقدر توانسته ایم به بهبود کیفیت مورد نظر دست یابیم .
قبل از اجرای طرح وقتی وارد سرویس ها می شدم یک بی نظمی عجیبی وجود داشت و بچه ها به سختی ساکت می شدند اما وقتی که طرح اجرا شده بود بچه ها مرتب در کنار هم نشسته بودند و همراه با احترام و

توجه

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این گزارش تخصصی با قیمت فقط سه

هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید . www.asemankafinet.ir

۲- قبل از اجرای طرح بچه ها با هم درگیر و جر و بحث داشتند اما بعد از اجرای طرح جر و بحث کمتر شده بود و آنان کمتر به یکدیگر بی ادبی می نمودند .

۳- قبل از اجرای طرح بچه ها بی انگیزه و بی حوصله بودند . بعد از اجرا نشاط خاصی حکمفرما بود .

۴- قبل از اجرای طرح رانندگان بسیار شاکی و عصبانی بودند اما بعد از اجرای طرح شکایت کمتری داشتند و به آرامش نسبی دست یافته بودند که تاثیر مستقیم بر روی رانندگی آنان داشت .

۵- قبل از اجرای طرح رانندگان نوارهای غیر مجاز پخش می کردند اما بعد از آن نوارهای آموزشی و سرود و قرآن که هدفمند شده بودند و تاثیرات مخرب قبل از بین رفته بود .

۶- دانش آموزان قبل از اجرای طرح نمی دانستند که عمرشان چگونه به هدر می رود اما بعد از اجرای طرح پی به ارزش عمر و زمان تلف شده خود پی برده بودند .

۷- قبل از اجرای طرح رفت و آمد دانش آموزان به بطالت و بی هدفی می گذشت بعد از اجرای طرح رفت و آمدشان با برنامه و هدفمند شده بود و به اهداف مذهبی ، فرهنگی و علمی و ... رسیده بودند

- نشاط خاصی بین آنها حکمفرما بود .

- رانندگان دیگر عصبانی نبودند و آرامش خاصی یافته بودند .

- به ارزش زمان پی برده بودند .

- رانندگان خوشحال از این بودند که کار فرهنگی انجام داده اند .

به اهداف مذهبی - فرهنگی - علمی - سرگرمی رسیده بودیم .

۸- نظر خواهی از اولیا گردید که بسیار خوشحال بودند که بچه ها اطلاعات عمومی زیادی کسب نموده اند و خوشحال از اینکه نگران بد آموزی ها در بین راه نیستند .

شواهد ۲ - ارزیابی

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این گزارش تخصصی با قیمت فقط سه

هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید . www.asemankafinet.ir

۹- از معاونین نظر خواهی شد که آنان اظهار داشتند نظم سرویس ها بهتر شد و بچه ها آرامش و نشاط بیشتری یافته اند و طرح را مثبت و خلاصانه دیده اند .

ب - اعتبار سنجی

سپس از همکاران خواسته شد که غیر مستقیم نظارتی داشته باشند و از آنان نظر خواهی شد همگی طرح را موفقیت آمیز دیدند و بیان می داشتند که بچه ها در کلاس درس هم به ارزش وقت پی برده اند و دایم اظهار می دارند که وقتشان به هدر نرود .

مسئول انجمن اولیا در بیان اداره که پی گیر مسایل بودند نتیجه را مشاهده نمودند و نظرات خود را جهت اینکه این طرح موفق بوده چنین عنوان نمودند : طرح به نحو احسن انجام گردید و تشکر و قدر دانی نمودند .

کارشناس آموزش ابتدایی هنگامی اجرای طرح را دیدند نظرات خود را چنین اظهار نمودند که : « طرح با توجه به مشخص بودن خط مشی ، هدف گذاری و برنامه ریزی پس از اجرا تاثیر خوبی داشته است و آن را موفقیت آمیز اعلام نمودند و تقدیر و تشکر نمودند . »

- معاون دبستان طرح را موفقیت آمیز عنوان نمودند و تاثیر مثبت آن را مطرح نمودند .

نقاط قوت

۱- جلوگیری از اتلاف وقت

۲- استفاده از سرگرمی و تفریح همراه با برنامه اجرا شد .

۳- بچه ها کمتر خسته می شوند .

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این گزارش تخصصی با قیمت فقط سه

هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید . www.asemankafinet.ir

- ۴- بدآموزی از یکدیگر کمتر شده بود .
- ۵- اطلاعات عمومی افزایش یافته بود .
- ۶- آموزش های غیر مستقیم از قبیل قرآن ، حدیث و زبان و ... داشتند .

نقاط ضعف :

- برای ادامه کار در سال آینده پیشنهاد می گردد :
- ۱- برای آموزش رانندگان وقت بیشتری بگذاریم .
  - ۲- اولیا دانش آموزان را بیشتر توجیه کنیم .
  - ۳- از اولیا بخواهیم بیشتر همکاری داشته باشند .
  - ۴- از نظرات دانش آموزان بیشتر استفاده کنیم .
  - ۵- علاقه اکثریت دانش آموزان را بیشتر در نظر بگیریم .
  - ۶- در همه ی سرویس ها این طرح را اجرا کنیم و آن را عمومی تر سازیم .

فهرست منابع

- ۱- آصفی ، آمنه ، خانواده و تربیت ، انتشارات امام ، تهران ۱۳۵۶ ، چاپ دوم
- ۱- مرتضوی زاده ، سید حشمت الله ، کارشناس مدیریت آموزشی
- ۲- نشریه ماهانه آموزشی تربیتی پیوند شماره ۲۷۵ - ۲۷۴ - ۲۷۳ تابستان ۱۳۸۱

این فایل فقط برای مشاهده می باشد. برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این گزارش تخصصی با قیمت فقط سه

هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید. www.asemankafinet.ir

۳- فصلنامه ی مدیریت در آموزش و پرورش ، سال چهارم ، شماره یک بهار ، ۱۳۷۴ ، صفحه ۷۷

۴- ماهنامه ی آموزشی - تربیتی پیوند شماره ۲۲۷ - ۲۲۵ تابستان ۱۳۷۷ صفحه ۳۰

۵- فلسفی ، محمد تقی ، جوان از نظر عقل و احساسات جلد ۲ ، هیات نشر معارف اسلامی ، تهران ۱۳۵۳

۶- شرفی ، محمد رضا ، دنیای نوجوان ، انتشارات تربیت تهران ۱۳۷۰ ، چاپ اول

۷- شیرازی ، سید محمد ، رشد فکری در جامعه اسلامی ، چاپ اول قم ۱۳۶۸ (با تخلص و اندکی تغییر)

۸- احمدی ، سید احمد ، روان شناسی نوجوانان و جوانان ، انتشارات مشعل ، تهران ۱۳۶۹ ، چاپ دوم

۹- جولی فورتن استرن ، مدیریت جامع زمان ، ترجمه محمد قراچه دائمی ، انتشارات پیک بهار ، ۱۳۸۰